

ציטוטים מהאוטוביוגרפיה של ג'ון סטיוארט מיל

"כל מה שניתן היה להשיגו בחשיבה לעולם לא לומדתי, עד אשר מיציתי את יכולתי להשיגו בעצמי. ככל שאני זוכר, לא הצטיינתי בכך כלל -זיכרונותיי של עניינים שכאלו הם כמעט תמיד של כישלונות, כמעט לעולם לא הצלחה. ... תלמיד אשר לא דורשים ממנו לעולם את אשר הוא לא מסוגל להשיג, לעולם לא יעשה את כל שהוא יכול."

"...אני משוכנע שאין דבר בחינוך מודרני אשר נוטה כל כך, כאשר משתמשים בו נכון, ליצור חשיבה מדויקת, מובן מדויק למילים ומשפטים, והתרחקות מביטויים עמומים, דו משמעיים, לא מדויקים. ההשפעה של חינוך מתמטי בטלה בשישים; מכיוון שבתהליכים מתמטיים הקשיים האמיתיים של ניסוח נכון אינם עולים. זהו גם נושא המתאים מאוד לשלב מוקדם בחינוך הפילוסופי של תלמידים, מכיוון שהוא לא מניח את התהליך האיטי של קניית מחשבות בעלות ערך בידי עצמם, בידי הניסיון וההתבוננות. הילדים יכולים ללמוד להתיר קשרים של מחשבה מבולבלת ובעלת סתירות פנימיות לפני שהיכולות המחשבתית שלהם מתפתחות; יכולת אשר, ללא לימוד מתאים, חסרה אף באנשים מחוננים ככלל, אשר כאשר הם צריכים לענות ליריביהם מצליחים רק, בטיעונים שהם מעלים, לתמוך במסקנה הנגדית, בקושי אפילו מנסים לתקוף את ההיגיון של יריביהם; ולכן, לכל היותר, משאירים את השאלה, במידה שבה היא תלויה בטיעונים, מאוזנת."